

Rast

*...da občutim u sebi
le eno veličast vesoljstva tihega
Rast.
(Srečko Kosovel)*

UVODNIK

Vzbujanje pozornosti za vsako ceno

Ne zgodi se zelo pogosto, da dvigne izid nove plošče kake slovenske glasbene skupine na noge vso Slovenijo in da odmeva celo v zamejstvu. In vendar se je to pred kratkim zgodilo. Izid nove zgoščenke je postal najvažnejši dogodek v Sloveniji. In kdo so ti uspešni glasbeniki, ki so vzbudili tolikšno pozornost? To je skoraj neznana skupina Strelnikoff, za katero je pred izidom zgoščenke le malokdo vedel, da obstaja. Pozornost javnosti pa ni vzbudila s svojo glasbo, ampak s platnico zgoščenke, na kateri je slika z Brezij, na kateri drži Marija v naročju namesto Jezuščka podgano.

Katoličani, z nadškofom Rodetom na čelu, so se seveda čutili užaljeni in so takoj reagirali. Kot odgovor na to grobo žalitev se je sedem tisoč vernikov zbralo pri maši na Brezjah, kjer je nadškof še enkrat obsodil to nedopustno žalitev slovenskih kristjanov, ki niso bili tako ponižani niti v obdobju komunističnega režima. Na reakcijo iz katoliških krogov so odgovorili liberalni krogi, predvsem okoli revije Mladina, ki so zagovarjali svobodo umetnosti in strašili pred vračanjem inkvizicije katoliške Cerkve.

Razlage zagovornikov take umetnosti so sicer nekoliko nerazumljive. Ni nam namreč jasno, za kakšno umetnost tu sploh gre. Prvič gre tu za glasbeno skupino in njihovo zgoščenko, zato bi morala biti glasba tista umetnost, s katero bi morali zasloveti. V resnici pa njihove glasbe skoraj nihče ne pozna. Drugič pa se sprašujemo, če lahko imenujemo umetnost ponaredbo neke slikarske umetnine, s tem da s slike odstraniš Jezusa in namesto njega postaviš podgano. Pa vendar. Dobiš tudi ljudi, ki imajo to za veliko umetnost. V obrambo skupine Strelnikoff se je postavil sam slovenski minister za kulturo Školč, ki bi se moral na umetnost in kulturo tudi nekaj spoznati.

A če se že kdo sprijazni s take vrste umetnosti, je tu svoboda res lahko neomejena? Ali ne velja tudi tu svoboda le do tistega trenutka, ko trči ob svobodo drugega človeka? Ali je dovoljeno žaliti čustva toliko drugih ljudi brez vsakih posledic? Ali že tako ravnanje samo ne spodbuja k verski nestrpnosti? Podobnih vprašanj je kar precej...

Pri vsem tem pa je jasno le nekaj. Skupina Strelnikoff se je iz anonimnosti povzpela v center dogajanja na Slovenskem. Kar pa je še pomembnejše: prodala je ogromno CD-jev, verjetno več kot jih je sama plošča vredna. Pri vsej zadevi je šlo verjetno le za namerno provokacijo, vzbujanje pozornosti javnosti, da bi šla plošča bolje v prodajo. Na neki način smo na provokacijo nasedli tudi mi, ki o tem pišemo. Zato mislimo, da je po obsodbi takega izzivanja kristjanov še najbolje na ploščo in na Strelnikoffe čim prej pozabiti v upanju, da ne bo nihče kupil plošče, zato ker je o njej bral na tem mestu.

Andrej Maver

Foto Matjaž Pečar (tretja nagrada na natečaju SKK).

Najrazličnejše teme na večerih Skk

Dragi bralci in drage bralke! Klubovci smo zopet na straneh Rasti, da vas seznanimo z delovanjem Slovenskega kulturnega kluba. Po napornem, a tudi zelo dobro uspelem Slovenija party, smo si za soboto, 24. januarja, izbrali nekoliko bolj «umirjeno» tematiko. Prišla nas je obiskat naša stara znanka oziroma bivša predsednica Skk Kristina Martelanc. Po poklicu je sedaj socialna delavka in v preteklih letih je delovala na slovenskih višjih solah kot psihološka svetovalka. V klubu se je z nami pogovarjala o temi «Vsak ima pravico biti srečen». Predavanje si je zamislila v obliki pogovora, tako da smo lahko vsi kaj povedali. Čeprav je bila udeležba nekoliko skromna, se je vseeno razvila prava debata, saj smo iz naših izkušenj skušali razumeti razliko med «srečo» in «veseljem», nekateri pa so mogoče dokončno razumeli, če so res srečni ali samo veseli.

Tudi na sestanku 31. januarja smo nekoliko «počivali», saj smo si ogledali film «Romeo e Giulietta» (Romeo in Julija). Film so v kinodvoranah predvajali že lansko leto in je dosegel velik uspeh. To pa predvsem zato, ker je režiran zelo originalno: zgodba dveh nesrečnih zaljubljenecv se namreč dogaja v današnjem času, točneje v ameriskem (imaginarnem) mestu Verona Beach. Junaki so vsi nenavadni, saj nosijo živopisane srajce, vozijo se v luksuznih avtomobilih, uživajo tabletko «ecstasy», pri sebi pa imajo vedno pištolo. Celo duhovnik, ki poroči Romea in Julijo, je oblečen kot havajanec, na hrbtu pa ima vtetoviran ogromen križ! V vlogi Romea nastopa trenutno najbolj priljubljeni hollywoodski zvezdnik Leonardo di Caprio, Julija pa ima obraz nekoliko manj znane Claire Danes, ki je začela svojo igralsko kariero s filmom Male dame.

7. februarja pa je bilo v klubu nekoliko živahneje. Potekalo je namreč nagrajevanje literarnega, likovnega in fotografskega natečaja. V Peterlinovi dvorani smo postavili vsakoletno razstavo likovnih in fotografskih prispevkov. Nekateri klubovci pa so prebrali literarne prispevke, ki so bili potem nagrajeni skupno z likovnimi in fotografskimi,

najprej s strani komisije, nato še s strani publike. Izčrpnješe poročilo o tem večeru objavljamo posebej.

Na dan sv. Valentina je bila naša dvorana zopet nabito polna. Pater filozof Marko Rupnik je predaval o temi, ki vse zelo zanima in to je «mesto sv. Duha v naši veri». Čeprav je bila tematika nekoliko zahtevna, se je vse spremenilo v zanimivo debato, ki se je povlekla do poznega. Večer so soorganizirali Slovensko pastoralno središče, skupina Shalom, Mladi v odkrivanju skupnih poti in tržaški skavti.

Naslednja dejavnost je bila namenjena sprostitvi, točneje pustu. V ponedeljek, 23. februarja, smo organizirali pustni ples v Finžgarjevem domu na Opčinah. Večer so kot vedno popestrili Kraški ovčarji. Tudi ta večer smo organizirali v sodelovanju z Mospom, skupino Shalom in skavti.

Po pustnih zabavah je bilo na vrsti predavanje z naslovom «Računalniške mreže in novi elektronski mediji». Mladi Niko Tul nas je seznanil z novostmi iz sveta informatike.

Sestanek 7. marca je bil po dolgem času posvečen športu. Časnikar Marij Čuk nam je pripovedoval o svojih delovnih izkušnjah na zimskih olimpijskih igrah na Japonskem. Zelo duhovito je razložil, kako so potekale igre, povedal pa je tudi nekaj zanimivosti o življenju Japoncev in njihovem odnosu do zimskih športov in atletov.

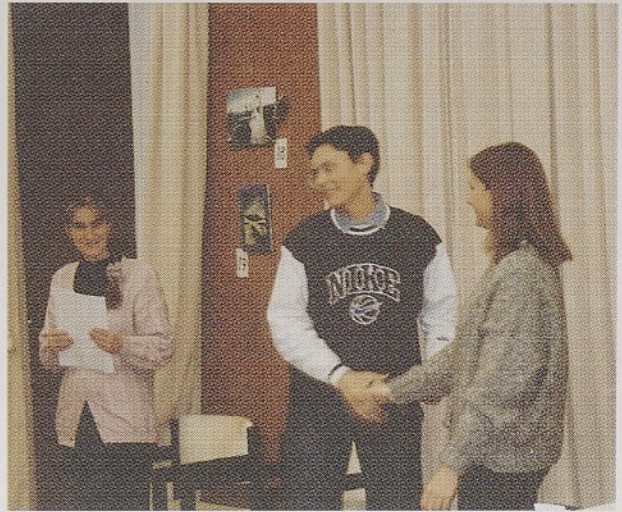
14. marca sta nas prišla obiskat mladi Ljubljčan Uroš Urbanija in Dominik Frelih, ki sodelujeta tudi pri reviji Sončna pesem. Spregovorila sta o rock glasbi in o njenih značilnostih. Ena od teh, ki pa je marsikomu neznana, je ta, da se nekatere rock skupine poslužujejo skritih sporočil v besedilih pesmi. Če poslušamo besedilo v obratni smeri, slišimo čisto drugačno sporočilo, kot na primer «začni kaditi marijuano» ali «začni častiti Satana». Ta sporočila naša ušesa ne slišijo, možgani pa jih podzavestno kaptirajo. Zanimivo je, da «satanistična» sporočila lahko slišimo preko computerja. Tehnike sporočanja so se posluževale tudi znane skupine kot Queen in Beatlesi.

Lucia Lombardo

Niko Tul o novostih v svetu informatike (levo) in Uroš Urbanija in Dominik Frelih o rock glasbi in njenih značilnostih (desno).

Praznik mladih ustvarjalcev v Skk

Nagrajenca likovnega natečaja **Dajana Hočevar** (levo) in **Rok Oppelt** (desno).

Kot že vrsto let je tudi letos Slovenski kulturni klub posvetil ob Prešernovem prazniku svojo pozornost mladim, ki se šele uveljavljajo na umetniškem področju. Razpisal je literarni, likovni in fotografski natečaj, ki se je zaključil pred tednom dni. Sestavljeni sta bili dve komisiji, ki sta izdelke pregledali oziroma prebrali ter izbrali najboljše med njimi, preteklo soboto pa so bili v okviru rednih sobotnih sestankov razglašeni zmagovalci.

Komisijo za likovne izdelke so sestavljali samo priznani likovni ustvarjalci in mentorji, in sicer Jasna Merku, Magda Tavčar in Franko Vecchiet. Pri ocenjevanju fotografij se je tej komisiji pridružil še četrti član, Peter Cvelbar. Na natečaj so mladi poslali skupno 24 del, v zvezi s katerimi so člani komisije želeli izrecno poudariti, da so bili presenečeni nad njihovo visoko kvaliteto, tako da so imeli res težko delo pri izbiri samo treh zmagovalcev. Najvišje priznanje za likovno delo je prejel **Rok Oppelt** za sliko *Zimski sončni obrat*, sledita mu pa **Goran Floridan** s sliko *Mesto ob morju* in **Dajana Hočevar** s skupino risb. Posebno pohvalo pa so za svoje slike prejeli še Mira Fabjan, Matej Lupinc in Danijel Capponi. Nagrade za fotografije pa so bile prisojene tako: prvo si je prislužil **David Šušteršič** s fotografijo *Ko odslužiš*,

drugo **Goran Obad** s fotografijo *Samo za prijatelje* in tretjo **Matjaž Pečar** s sliko *Brez naslova*, ki upodablja zapah kraškega portala. Tudi tu je bila izrečena posebna pohvala še eni fotografiji, in sicer Goram Martine Gregoretti.

Komisijo za literarne izdelke pa so sestavljale prof. Nada Pertot, avtorica raznih učbenikov in antologij, pesnica Bruna Pertot in - zaradi zadržanosti tretjega člana komisije -

Breda Sosič in predsednica Skk **Jasna Simčič**

mentorica Skk, Lučka Susič. Tudi ta komisija je imela zelo trdo delo, saj je kar 15 različnih avtorjev poslalo nad 25 različnih prispevkov, v še večjo zadrego pa je zašla, ker so skoraj vsi prispevki prispeli po dogovorjenem terminu (nekaj jih je prispelo celo zadnji dan, zato jih ni mogla več vzeti v poštev).

Tokrat je prevladovala poezija tako po kvaliteti kot po kvantiteti. Tako so se na prvo mesto uvrstili mladi pesniki **Raffaella Petronio**, **Breda Sosič** in **David Bandelli**, na drugo pa, s prispevki v prozi, **Erika Hrovatin**, **Iztok Cergol**, **Zulejka Paškulin** in **Jadranka Cergol**.

V soboto zvečer so člani gledališke skupine Skk prebrali odlomke iz literarnih del, odprta pa je bila tudi razstava slik in fotografij. Tako je imelo tudi občinstvo priložnost, da izbere najboljše iz vsake kategorije. S komisijo je soglašalo glede najlepše fotografije, med slikami pa se je večini zdela najlepša *«Ob hudi uri»* **Mateja Lupinca**, na literarnem polju pa je nagrado publike odnesel **Iztok Cergol**. Posebno darilo so dobili tudi najmlajši, in sicer učenci osnovne šole Ribičič od Sv. Jakoba, ki so sestavili ljubek poster, v katerega so prelili svoje risarske, literarne in fotografske sposobnosti. Vse nagrade sta prispevali **draguljarna Malalan z Opčin** ter založba **Mladika**.

Breda Susič

Nekaj besed o prvih ljubeznih in o zvestobi

Nadaljujemo z našim razmišljanjem o mladih in o problemih, ki se porajajo pri njihovem odraščanju. V tem obdobju se srečujejo z ničkoliko problemi - začenjajo se razvijati fizično, pa tudi njihova duševnost se začinja v marsičem spreminjati: večkrat se ne razumejo s starši, radi bi vse sami presojali in odločali, do vsega postanejo kritični, radi bi preizkusili vse (posebno to, kar je prepovedano), večino svojega časa preživljajo v skupini prijateljev, kjer spletajo prijateljske vezi. V tem obdobju se tudi rojevajo prve simpatije med fanti in dekleti, prve ljubezni.

Nekaj o tem nam bo povedal dr. Pavle Kogej, diplomirani filozof in psiholog, ki se ukvarja z diferencialno psihologijo, to pomeni s psihološkimi in drugimi razlikami med spoloma. Pogovor je povzet po predavanju, ki ga je imel lansko leto v SKK.

Mladi v teh letih torej doživljajo svoje prve ljubezni. Najprej samo na platonski ravni. Kako doživljajo te svoje prve izkušnje?

Pavle Kogej: Prav gotovo je to najlepši čas zaljubljenosti. Ampak prav je, da je to, če se le da, res čas take, kot pravimo, platonske zaljubljenosti, da ne pride do kakšnih dokončnih iger, kar pa se danes zelo pogosto dogaja. Če si preveč navezan v teh letih, bodo razočaranja silno huda. Zaradi tega je lepša taka ljubezen, da se radi vidimo, da se radi srečujemo, ne pa, da pride do prevelike navezanosti - s tem mislim ravno na to, da pride že do telesnih stikov, spolnih odnosov in tako naprej. Potem bo tudi razočaranje zelo veliko.

Drugače pa, kar se tiče običajnih ljubezenskih razočaranj, ki pridejo pri mladih ljudeh, ko te punca ali fant zapusti, da ni več tvoja najbližja prijateljica oziroma prijatelj - tega se je treba navaditi. Treba se je navaditi zgodaj, saj ne bo vedno vse tako, kot ti hočeš. Nasploh pa vidim pri mladih ljudeh, da se ne učijo več odpovedovanja. Življenje je samo odpovedovanje, na vsakem koraku ne bo tako, kot ti želiš. Mnogim stvarem se moraš odpovedati. Zaradi tega je tudi v ljubezni ta-

ko, da se moraš v mladih letih tudi ljubezni odpovedati, če te pač nekdo zapusti. Saj je hudo, včasih je silno hudo. To so tragične zadeve, cele tedne so ljudje čisto potrti, jesti ne morejo itd., vendar mora človek tudi to prenesti, ne se vdajati prehudi tegobi, ker je življenje pač tako.

Iz pogovora z mladimi je izšlo mnenje, da je zvestoba v teh letih važna, ker lahko v primeru nezvestobe mlad človek hudo trpi (kot ste tudi sami povedali) in mu pač ostane grd spomin in strah za celo življenje. Velikokrat slišimo za primere, ko mladi jemljejo te prve ljubezni zelo resno in včasih tragično, tako da pride tudi do skrajnih dejanj, kot je na primer samomor. Zakaj pride do takšnih tragičnih rešitev? Ali je torej bolje, da v teh letih doživljaš ljubezen le kot neke vrste zabavo oziroma kot zbiranje izkušenj?

Pavle Kogej: Teško je ukazovati, kako naj bo, ker vsak doživlja te stvari drugače. In tako se najdejo tudi mladi ljudje, ki se strašno zaljubijo, pri njih pride do izredno močnih ljubezenskih vezi. Samo da se tukaj ne da nič pomagati. Večkrat se zgodi tako, da eden jemlje stvar zelo resno, drugi jemlje to bolj lahko. Ko se razideta, je tudi njuna reakcija različna: eden bo trpel kot grešna duša, medtem ko drugi ne bo, drugemu se zdi ljubezen samo epizoda.

Kar se tiče zvestobe, moramo vedeti, da ima zvestoba v tem času drug pomen kot v zakonu. Prav je, da se na zvestobo navadimo, vsaj na prijateljsko zvestobo! Kar pa se tiče odnosov, osebno svetujem, da poskušajo mladi ljudje čim več spoznavati, večkrat menjati. Ne spolnega partnerja, pač pa prijateljskega partnerja, ker je dobro spoznati čim več različnih osebnosti in rasti ob ugotavljanju, s kom se najboljše ujemaš, koga imaš resnično rad. Kajti največ tragedij, največ zakonskih razvez je zaradi tega, ker so se ljudje prezgodaj spletli seksualno in mislijo, da iz

tega izvira tudi ljubezen. To pa ni res: seks še nikoli ne povzroča ljubezni. Obratno je res: če se imata dva resnično rada, bosta vedno želela tudi telesne stike, bosta iskala tudi to, sam seks pa ne rojeva ljubezni. Ker pa mladi tega ne vedo, se zgodaj zavežejo in pride do seksualne igre, do spolnih odnosov. Šele pozneje pa ugotavljata, da sploh nista za skupaj, da sta bila lepo skupaj v seksualni igri, ne pa v življenju, v celovitih odnosih. Zaradi tega jaz pravim vedno, da morajo mladi ljudje dostikrat menjati partnerja prijateljstva. Morajo živeti v družbi, da se spoznavajo in se tam odkrivajo. Iskanje partnerja - to je zahtevna pot, je odgovorna pot in se ne da kar tako na hitro človeka odkriti, ali je pravi ali ni. Samo simpatija, telesna simpatija, še ni znak, da sva za skupaj. Zaradi tega jaz vedno priporočam mladim ljudem: čim več družabnosti, čim več spoznavanja, pa nič hudega, če te bo fant pustil, boš pač drugega spoznala. Zaradi tega pa se je treba izogibati kakih drugih spolnih povezav, ker bo to narobe.

Te teme bomo v prihodnjih številkah Rasti še razvili. Lahko nam tudi pošljete svoja vprašanja, dvome, kritike. Veseli bomo vsakega pisma. (Naslov: Rast, Mladika, ul. Donizetti 3, 34133 Trst).

Breda Susič

Nove dejavnosti pri MOSPu

Začela se je pomlad in kakor narava, ki se prebuja, smo tudi mi Mladi v odkrivanju skupnih poti vedno bolj aktivni, polni dejavnosti. Številne pobude, ki smo jih začeli pozimi, se uspešno nadaljujejo po začrtani smeri, nekaterim pa smo celo podaljšali življenjsko dobo, prav zaradi njihovega uspeha.

Med dejavnostmi, ki so trenutno v teku, velja zopet opozoriti vse mlade, ki se želijo vaditi v angleščini, da se v četrtek zvečer v Peterlinovi dvorani predvajajo filmi v originalnem jeziku. To je izredna priložnost, saj se poleg ogleda najnovejših filmskih uspešnic lahko tudi marsikaj naučimo. Začetek je kot že običajno ob 20. uri. Četrtkovim filmskim večerom se je pridružil pred kratkim novi sklop predvajanj: KINO KLUB. To je filmska pobuda, namenjena vsem tistim, ki so se naveličali Frizzija, Bonolisa, raznih fascinantnih zdravnikov, "marešalov", Steven Seagalov in podobnih... Namen je ustvariti kotichek za vse tiste, ki jih dobra filmska produkcija zanima, kjer pridejo na vrsto različni umetniški filmi iz različnih obdobij in različnih režiserjev. Poleg ogleda samega filma bo namreč poskrbljeno za čimbolj natančno in poglobljeno kritično analizo in predstavitev dela. Prvi film, ki smo ga predstavili, je bil Picnic at Hanging rock avstralskega režiserja Petra Weira. Predvideno pa je že predvajanje filma A clockwork orange znanega angleškega režiserja Stanleya Kubricka in ki ga je zares težko zaslediti na televizijskih sporedih. Ta sklop filmskih večerov vodi Štefan Pahor in nanj se lahko obrnete za katerokoli informacijo in zahtevo.

Kot je bilo že rečeno, so se nekatere pobude podaljšale v času na zahtevo samih udeležencev, kar priča o dobrem uspehu. To velja predvsem za plesni tečaj, ki ga vodi Andrej Zaghet in ki se bo torej nadaljeval do konca maja. Zaradi tega se bo že napovedani tečaj funky plesa premaknil na naslednjo sezono.

Zelo živahno pa je tudi v našem mednarodnem krožku, kjer se pripravljamo za udeležbo na marsikaterem zanimivem seminarju po Evropi. Prvi na vrsti je seminar mednarodne mladinske organizacije za manjšine YEN, ki se bo odvijal v Stockholmu od 3. do 9. aprila.

Izobraževalni krožek pa se že nekaj časa resno pripravlja na organizacijo Drage mladih, ki se odvija kot vsako leto konec avgusta in začetek septembra.

Predvsem pa se spomladanskemu času spodobijo izleti, zato nudi MOSP informacije o široki paleti izletov za mlade: v DALMACIJO in DUBROVNIK (v organizaciji ZKŠ, od 25. do 28.4.), v GARDALAND (v organizaciji SAS, 27.4.), v MÜNCHEN (nakupovalni izlet v organizaciji SAS, 29.4.), v ISTRO (v organizaciji MMM, 1.5.), v BRATISLAVO (v organizaciji ŠOU, od 29.4. do 3.5.), v AMSTERDAM (ŠOU, od 27.4. do 3.5.), v PARIZ (ŠOU, od 24.4. do 30.4.), na KONCERT ROLLING STONES (ŠOU, 28.5.). Vse informacije dobite na sedežu Slovenske prosvete, ul. Donizetti 3, tel 370846 (Alenka).

Kot ste videli, je dejavnosti in pobud še kar precej, torej ne zamudite priložnosti, ki vam jih nudimo.

Štefan Pahor

Med predavanjem patra Marka Rupnika v Peterlinovi dvorani v Trstu.

Zanimanje za verouk in težave italijanskega šolstva

Kdo pravzaprav obiskuje uro verouka? Naseljenost v razredu med temi učnimi urami je bila pred leti polovična. Verjetno marsikdo pričakuje, da bom v naslednjih vrsticah poudaril, koliko učencev oziroma dijakov ne obiskuje "pouka o verskih resnicah". Če to mislite, se pošteno motite, saj se je kljub številnim napadom in raznim "diskriminacijam" število mladih, ki bi radi obiskovali uro verouka, neverjetno zvišalo. V otroških vrtcih v Imperiji na primer, se je 96,11 procentov staršev odločilo za otrokovo obiskovanje verouka. V osnovni šoli je rezultat najvidnejši: na 2.723 učencev le oseminšestdeset otrok ne bo prihodnje leto obiskovalo verouka. Na srednjih šolah je anketa podobna: 93,57 proti 6,43. Kar me je pa najbolj presenetilo, je zelo visok odziv na višjih srednjih šolah. In to zaradi tega, ker ponavadi se tu prvič odloči dijak sam za obisko-

vanje ure verouka. V teh letih, kot vsi vemo, ima mlad človek pogosto velike dvome o veri in obstoju Boga. Kljub temu je uro verouka izbralo kar 78,075 odstotkov dijakov.

V teku pa je še vedno 'reformacija' italijanskega šolskega sistema. V prejšnjih člankih sem poročal o novem zrelostnem izpitu in o novih spremembah na višjih srednjih šolah. Tokrat bom kaj povedal o Berlinguerjevih spremembah na visokih šolah. Minister oziroma komisija, ki jo sestavlja štiriinštirideset članov, je na več fakultetah deloma odstranila italijansko literaturo. Na fakulteti za jezike je znižala število izpitov iz italijanščine na enega samega. Sedaj pa bo na novi fakulteti za vzgojno-izobraževalne vede minister zamenjal doseđani izpit iz italijanske literature s še nepreizkušenim izpitom iz mladinske literature. Neverjetno pa je dejstvo, da tudi na fakulteti za čas-

nikarstvo ni predvidenega izpita iz italijanskega jezika in literature. Verjetno je Berlinguerjeva komisija prepričana, da v teh časih poznajo vsi zelo dobro bodisi italijanski jezik kot tudi literaturo. Če je to res, čemu je potem morala beneška univerza organizirati tečaje pisne italijanščine, ker je marsikateri študent imel še težave s tem? Če na primer odpremo okno v svet, v bližnjo Švico, točneje v züriško politehniko ali na univerzi v Sankt Gallenu, opazimo, da morajo bodoči inženirji in ekonomisti podajati izpit iz literature.

Italijanisti so skoraj vsi mnenja, da bo s tem Berlinguer še bolj pokvaril italijansko šolstvo. Po tej zadnji ministrovski akciji moram priznati, da sem tudi sam zelo razočaran. Bojim se namreč, da se bodo mlade generacije prilagodile takim drastičnim spremembam in se približale sovjetsko-ameriškemu na pol analfabetskemu modelu izšolanega človeka.

Rok Oppelt

OCENE

Manon Lescaut - tokrat po francosko

Na področju izkoriščanja in predelovanja uspešnih literarnih del si današnji filmarji res niso izmislili veliko novega. Dandanes marsikatera priljubljena knjiga doživi filmsko ali televizijsko priredbo, čisto podobne stvari pa so bile na dnevnem redu že v prejšnjem stoletju, ko se je marsikatera popularna uspešnica prelevila v operni libreto ter doživela uglasbitev in odsko uprizoritev. Odličen primer tega pojava je slovit roman Andreja Françoisa Prevosta "Histoire du Chevalier Des Grieux et de Manon Lescaut". Delo sodi med najbolj brane knjige 19. stoletja, čeprav ne dolguje tega naslova svoji literarni vrednosti, temveč predvsem nesrečni in romantični ljubezenski zgodbi, ki je v središču dogajanja. Mimogrede, ali ni podobna romantično-tragična vsebina hkrati tudi bistveni razlog za privlačnost filma o Titanicu? Tudi okus publike se je od prejšnjega stoletja do danes menda bolj malo spremenil!

Vendar vrnimo se k Prevostovi uspešnici o Manon Lescaut, ki je v 19. stoletju doživela kar tri operne predelave: prva je nastala leta 1856 izpod peresa francoskega skladatelja Daniela Auberja, drugo je leta 1884 spisal Jules Massenet, v Italiji pa je gotovo bolj znana inačica, s katero se je leta 1893 Giacomo Puccini uveljavil kot operni skladatelj.

Vse tri opere se sicer po vsebini bistveno ne razlikujejo. Glavna junakinja, šestnajstletna Manon, bi morala proti svoji volji stopiti v samostan. Na poti pa spozna kavalirja Des

Grieuxa, se vanj zaljubi in pobegne z njim v Pariz. Zaljubljenca preživita kratko srečno obdobje, ki pa se kmalu prekine. Des Grieux da namreč ugrabiti oče, ki sinovega početja ne odobrava. Zapuščena Manon iz želje po razkošju postane metresa. Ko Des Grieux to izve, se iz obupa in razočaranja odloči za redovniški poklic. Nekega dne ga Manon obiše v samostanu in ga prosi za odpustanje. V njem se pri tem obudi nekdanja ljubezen in znova se odloči za pobeg z dekletom. Nekega večera si s kvartopirstvom skuša pridobiti nazaj zapravljeno premoženje. Policija ga pri tem zasači in preda očetu, Manon pa je obsojena na izgnanstvo - taka je bila namreč kazen za prostitutke. Des Grieux se želi od dekleta posloviti in podkupi stražo, ki jo mora pospremiti na ladjo. Toda na smrt izčrpana in bolna Manon mu še zadnjič priseže večno ljubezen in umre v njegovem objemu.

Za spremembo se je tržaško gledališče "Giuseppe Verdi" odločilo, da bo namesto popularne Puccinijeve "Manon Lescaut" raje uprizorilo nekoliko manj običajno Massenetovo inačico, ki je bila seveda v francoščini, čeprav so gledalci na posebnem ekranu nad odrom lahko sledili simultanemu italijanskemu prevodu. Šlo je za uspešno predstavo, ki so jo odlikovali učinkoviti, zdaj razkošni, zdaj preprosti kostumi in scene. V zahtevni in dvoumni vlogi Manon, ki spaja v sebi nežnost zaljubljenega najstnice in pogubljivo navezanost na denar in užitek, je prepričljivo nastopila francoska sopranistka Danielle Streiff, ki se je vrstila z Italijanko Valerio Esposito.

Sara Trampuž

CVETLICE ŽALOSTI IN SAMOTE

Tvoje so skrivnosti
meni neozdravljive rane,
ki me pečejo
kot tisoč plamenov peklenskega ognja.
Zakaj si tih?
V meni vse kriči in vpije
od neznanih bolečin.

* * *

Mislila sem, kaj sem,
kaj si, kaj sva.
Le enkrat sva se srečala,
pogledala, ustavila,
potem pa spet šla...
Midva dve ladji sva,
ki po večnih se blodnjah
srečata
na mirnem dnu morja.

* * *

Gledam v nebo in mislim nate.
Poglej te bele oblake:
nad mano igrajo se
in smehljajo se
le zate.
Zdaj bi rada
svojo roko imela v tvoji
in se igrala z njo,
zdaj bi rada
spet letela s tabo
prosto v nebo.

* * *

Čez gozd sama megla.
Tako, da so drevesa črna,
neme straže moje žalosti.
Čez vso to belino
daljni spomini prihajajo k meni
in rišejo dneve otroških let.

ČESTITKA

Naš dolgoletni sodelavec,
diplomirani psiholog, **ANDREJ
ZAGHET** je za svojo diplomsko
disertacijo prejel letošnjo na-
grado dr. Franeta Tončiča. Isk-
reno mu čestitajo vsi iz ured-
ništva Rasti.

Med njimi si bil ti,
dragi stric,
in barval si s smehom svojim
moje oči.
Koliko veselih dni...
Zdaj jih ne bo več.
Samo tišina plete misli
še naprej
in sedaj ni več poti,
ki bi šla do tebe.

* * *

Kmalu bo pomlad
in skoraj slišiš ptice,
ki se kličejo čez gozd.
Poglej, kako je lepo vse naokrog!
Ne smeš prenehati živeti prav sedaj;
saj je tebi vedno ugajala pomlad...
Ti ne smeš umreti prav sedaj.

PO NJEGOVI SMRTI

Beli oblaki plešejo po nebu.
A jaz ne morem plesati ta dan.
Večne tišine spaja vase.
Nekdo je spet padel zaman.
Kje so ostale njegove mladostne ljubez-
ni?
Morda ležijo na cesti
v luži krvi...
Pojdite vi ponje,
shranite jih!
Ah, jaz bi šla,
a ne morem se premikati.
Moje noge so bile lahkotne kot jelenje,
zdaj so vkleknjene v tisoče verig...
A vi pojdite,
da jih ne požrejo psi!
Sanje se ne smejo izgubiti.
In vi vzemite vase vse njegove sanje
in ljubezni.
Shranite jih.
V vaših mladih dušah bodo spet živele
skupaj z njim.

* * *

Veter se ujema v speče vrhove dreves
v tej zgodnjepoletni noči.
Vse okrog drhti cvetje
in tvoje žametne oči mi manjkajo
odkar te več ni.
Zvezde ugašajo,
a jaz še ne spim
v tej strašnopelni noči.

ČEŠNJI

Ti, ki si že pognala svoje cvete,
ali ne veš za tiste, ki so umrli?
Ti prinašaš že pomlad v tej pozni zimi
in ne veš več, kaj je smrt.
Umreti...
Umreti, ko se ti rojevaš spet
in si s cveti ovenčaš veje.
Umreti mlad,
ko življenje seje
svoje dneve
in se že rodi ljubezen.
Umreti, ko se širi rožnati zaton
in se ti svetiš vsa
v brezmadežni belini tvojih cvetov...
Umreti mlad in sam.

Nocoj, ko bo mir spet naokrog,
bo ves nebesni svod
gorel le zate.
Verjamem, da se solze naše
bodo spremenile v biserno zlato.
Naj te naš Gospod
vzame v Svoj brezmejni Mir
in ti mu, češnja,
troši svoje cvete
zdaj na grob.

* * *

Rada bi še enkrat zakričala
in tako končala.
Kot galebi,
ko se noro iz višine
vržejo v morje.

Raffaella Petronio

Utemeljitev za I. nagrado na natečaju

SKK: Vse pesmi pričajo o rahločutni osebnosti, ki je posebno občutljiva za dogajanje v lastnem okolju. Pesniški izraz je izbran, izviren in bogat.

RAST, mladinska priloga Mladike,
34133 Trst, ulica Donizetti 3
Pripravlja uredniški odbor mladih.

Pri tej številki so sodelovali:

Andrej Maver, Lucia Lombardo,
Breda Susič, Sara Trampuž,
Rok Oppelt, Štefan Pahor,
Raffaella Petronio in Nadia Roncelli.

Številko je uredila Breda Susič.

Trst, marec 1998

Tisk graphart
Obrtna cona Dolina 507/10 - Trst
Tel. 040/8325009

Good Will Hunting

Znamenita noč oskarjev je tudi leto določila, kateri bodo najbolj dobičkonosni filmi letošnje sezone. Vsa predvidevanja so se uresničila: film o orjaški ladji Titanic, ki se je leta 1912 med krstno plovbo potopila v mrzlih vodah Atlantskega oceana, je zaslužil največ oskarjev (kar enajst!) in s tem izenačil rekord zgodovinskega filma Ben Hur, ki si je pred nekaj desetletij prislužil isto število kipcev.

Za bogato število oskarjev, in sicer devet, se je potegoval film «Good Will Hunting», oziroma v italijanskem prevodu «Will Hunting. Genio ribelle», ki ga prav v teh dneh vrtijo v italijanskih kinodvoranah. Neizprosna hollywoodska noč oskarjev je sicer izbrala letošnjega zmagovalca, film Titanic namreč, o katerem bo še dosti govora, film o dobrem Willu Huntingu pa si v resnici zasluži nekaj pozornosti, čeprav je dobil samo dva oskarja, in sicer za najboljšo moško stransko vlogo, ki je šla v roke kamaleontskemu Robinu Williamsu in za najboljši izvorni scenarij, ki sta ga napisala Matt Damon in Ben Affleck. Za kaj pa pravzaprav gre?

Glavni junak filma Will Hunting je dvajset let star fant iz Bostona - Willa Huntinga igra Matt Damon. Na prvi pogled je to navadni pobalin; rad hodi ven s prijatelji, včasih se napije ali koga natepe, podnevi pa se preživlja z opravljanjem preprostih del, tudi s čiščenjem poda v prestižnem bostonskem kolidžu. Značajsko je Will uporen fant; odraščal je sam, brez staršev in po sirotišnicah, zato je njegovo ob-

Robin Williams drugi z leve.

našanje večkrat divje. Will pa je tudi intelektualno zelo nadarjen fant: njegov spomin je dejansko stoodstoten, za matematiko in nasploh za matematične vede pa je pravi genij. Brez truda, na primer, razreši zahtevno nalogo iz matematike, ki so jo profesorji sestavljali kar celo leto in so zato prepričani, da ne bo nobenemu študentu uspelo jo razrešiti. Nepričakovano pa nekdo, naskrivaj, napiše točen rezultat na tablo na hodniku. V šoli prevlada zmeda. Kdo je avtor rešitev? Nihče se ne oglasi. Profesorji predstavijo zato novo, zahtevnejšo nalogo. Nekega večera pa prav profesor matematike zasači Willa, ki se med čiščenjem poda zamudi pri tabli in nanjo ponovno zapiše pravo rešitev.

Film Good Will Hunting zatem pripoveduje o odraščanju Willa, ki je kljub svoji nadarjenosti čustveno zakompleksiran fant. Med svojo rastjo pride torej v stik z ambicioznim profesorjem

matematike, ki Willu zavida njegov dar, vendar želi, da bi ga fant čim koristneje izrabil, v prid človeštva, in bi zato sprejel kako službo na državni ravni. Vendar je Will zrel za to? Je Will pripravljen posvetiti se izključno znanstvenemu delu? Različnega mnenja je ekscentrični psiholog Sean McGuire, ki ga podaja Robin Williams. Ne glede na Willov dar, želi, da bi fant sam odkril, kaj je zanj najpomembnejše v življenju. Podobno razmišlja tudi Skyler, igralka Minnie Driver, to je mlada študentka, s katero splete Will ljubezensko vez. O filmu ne bom več pripovedovala, ker se res spleta osebnostno odkriti, kako se cela stvar razplete. Rada pa bi vam posredovala še zanimivost v zvezi s tem filmom.

Osnutek scenarija za film sta pred približno sedmimi leti sestavila takratni študent harvardske univerze Matt Damon in njegov kolega Ben Affleck v sklopu predavanj iz ustvarjalnega pisanja. Na osnovi tega osnutka sta fanta zatem sklenila, da bosta poskusila sestaviti pravi scenarij, ki bi bil njima po godu. Začetno zamisel, da bi izdelala grozljivko, sta opustila in raje napisala čisto življenjsko zgodbo, posuto pa z lepim številom komičnih prizorov. Tako izdelan scenarij sta potem več let ponujala različnim producerskim hišam, dokler ni leta 1995 družba Miramax konetno pristala na finansiranje tega filma. Da pa bo delo postalo tako uspešnica, da bo v njem nastopal sam Robin Williams in da ga bo režiral celo Gus Van Sant, tega si avtorja, Matt Damon in Ben Affleck, res nista najmanj mislila.

Nadia Roncelli

Priznanje Mladi oder so med drugimi prejeli tudi člani gledališkega krožka rojanske srednje šole (levo) in igralske skupine Tamara Petaros z Opčin (desno).